



ŞƏRQ qapısı

Doğma, canum-varlığım qədər sevdiyim Azərbaycanım mənim qibləğahumdur

Qəzet 1921-ci ildən çıxır

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 108(23.995)

11 iyun 2022-ci il, şənbə

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 20 qəpik

Rəsmi xronika

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakıda "Azərişiq" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin 110/35/10 kilovoltluq yeni yarımstansiyasının və Rəqəmsal Şəbəkələrin Baş İdarəetmə Mərkəzinin açılışında iştirak edib.

Dövlətimizin başçısına yeni yarımstansiyada və idarəetmə mərkəzində yaradılan şərait barədə məlumat verilib. Bildirilib ki, paytaxtın Yasamal rayonu ərazisində, Füzuli meydanının yaxınlığında tikilən yeni yarımstansiya Bakı şəhərinin sürətlə artan elektrik enerjisi tələbatını qarşılamaq, etibarlılığı və dayanıqlılığı təmin etmək məqsədilə inşa olunub. Həmçinin yarımstansiya şəhərin elektrik təchizatının etibarlılığının və dayanıqlılığının təmin edilməsi məqsədilə perspektivdə yaranacaq yüklərin 220 kilovoltluq "Müşfiq" və "Xırdalan" yarımstansiyaları arasında paylanması və ötürülməsi üçün nəzərdə tutulub.

Dövlətimizin başçısı "Azərişiq" ASC-nin Rəqəmsal Şəbəkələrin Baş İdarəetmə Mərkəzini işə salıb. Prezident İlham Əliyevə məlumat verilib ki, rəqəmsal idarəetmənin tətbiqi və ya paylayıcı şəbəkələrin intellektual-rəqəmsal idarə olunması elektrik enerjisinin ötürülməsi və paylanması proseslərinə fasiləsiz nəzarətin həyata keçirilməsini, həmçinin müasir kompüter proqram sistemləri insan amili təsirinin aradan qaldırılmasını təmin edir. Digər tərəfdən rəqəmsallaşma elektrik şəbəkələri üzrə müəyyənləşdirilmiş beynəlxalq tələblər çərçivəsində iqtisadi səmərəliliyin yaxşılaşdırılması istiqamətində mühüm təyinedici texnoloji vasitədir.



Naxçıvanda ilk dəfə "STEAM təhsili: reallıqlar və perspektivlər" mövzusunda beynəlxalq elmi-praktik konfrans keçirilib



Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Elmin İnkişafı Fondu və Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil Nazirliyinin birgə təşkilatçılığı ilə "STEAM təhsili: reallıqlar və perspektivlər" mövzusunda beynəlxalq elmi-praktik konfrans keçirilib. Konfrans iyunun 11-də muxtar respublikada keçiriləcək ilk "STEAM təhsil" festivalına həsr olunub.

"Naxçıvan" Universitetində keçirilən konfransda Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Aparatının Humanitar siyasət məsələləri və ictimai təşkilatlarla iş şöbəsinin müdiri, Elmin İnkişafı Fondunun Himayədarlar Şurasının üzvü Emin Məmmədov çıxış edib. Bildirilib ki, muxtar respublikada ulu öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu təhsil strategiyası uğurla həyata keçirilir, burada müasir elm infrastrukturunu yaradırlar, elmi kadrların hazırlanması məsələsi diqqətdə saxlanılır.

Qeyd edilib ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədri iyunun 23-ü il 23 avqust tarixli Fərmanı ilə elm, texnika, memarlıq, mədəniyyət və ədəbiyyat üzrə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Mükafatlar Komissiyasının, 2014-cü il 4 sentyabr tarixli Fərmanı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Bilik Fondunun, 2019-cu il 7 sentyabr tarixli Sərəncamı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Elmin İnkişafı Fondunun yaradılması muxtar respublikada elmi tərəqqi, müasir elmi nəticələrin əldə olunması, gənc alimlərin formalaşması, təhsilin inkişafı istiqamətində yeni mərhələ təşkil etməyə başlayıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədri iyunun 25-i il 25 iyun tarixli Sərəncamına əsasən ixtisasların aid təşkilatlara hamiliyə verilməsi, ümumilikdə, təhsil sahəsində yeni islahatların tətbiqinin əsasını qoyub. Bu Sərəncamla hamı təşkilatlar və təhsil müəssisələri arasında əlaqələr genişləndirilib, iqtisadi cəhətdən dayanıqlı əmək bazarı formalaşdırılıb, gənclər tərəfindən irəli sürüləcək yeni startaplar üçün müsbət zəmin yaradılıb. Həmçinin ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrində layihələrin hazırlanmasına dəstək verən innovasiya laboratoriyaları yaradılıb, hamı təşkilatlarla birgə mütəmadi olaraq maarifləndirici tədbirlər həyata keçirilir.

Emin Məmmədov bildirib ki, məktəblərdə tədrisin müasir tələblər əsasında qurulması, o cümlədən STEAM təhsil metodunun həyata keçirilməsi məqsədilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədri iyunun 7-i il 7 iyun tarixli "Naxçıvan Muxtar Respublikasında STEAM təhsil metodunun tətbiqi ilə bağlı tədbirlər haqqında" Sərəncamına əsasən mütərəqqi təhsil metodu kimi əhəmiyyətini nəzərə alaraq ümumtəhsil məktəblərində STEAM kabinələri yaradılıb, yeni avadanlıq və qurğularla təmin olunub, STEAM təhsili ilə bağlı nəşrlər hazırlanıb. Hazırda Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil Nazirliyinin tabeliyində STEAM Təlim Tədris Mərkəzinin yaradılması istiqamətində işlər davam etdirilir.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının təhsil naziri, Elmin İnkişafı Fondunun Himayədarlar Şurasının üzvü Rəhman Məmmədov muxtar respublikada STEAM təhsilində görülən

işlər barədə məlumat verib. Diqqətə çatdırılıb ki, tədris ili ərzində ümumtəhsil məktəblərinin şagirdlərinin STEAM layihələri üzrə 7 müsabiqə keçirilib. Görülən işlərin nəticəsi olaraq muxtar respublika şagirdləri Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən keçirilən "STEAM Azərbaycan Festivalı-2021" və "TEKNOFEST-Azərbaycan" festivalında iştirak edərək uğurlu nəticələr əldə ediblər.

Nazir qeyd edib ki, iyunun 11-də Naxçıvanda ilk dəfə "STEAM təhsil" festivalı keçiriləcək. STEAM təhsilinin muxtar respublikada qısa müddətdə tətbiq edilməsinə baxmayaraq, festivalda 640 şagird 204 layihə, 84 tələbə isə 58 layihə ilə iştirak edəcək. Bu festival tədris ili ərzində STEAM təhsili sahəsində görülən işlərin yekunu, həm də elmi, texnologiyani sevon şagirdlərə, tələbələrə özünü sınamaq, ideyalarını reallaşdırmaq imkanı verəcək, təcrübə qazandıracaq.

Vurğulanıb ki, bugünkü konfransın keçirilməsinin məqsədi ölkəmizdə və o cümlədən muxtar respublikamızda ümumi və ali təhsildə tətbiq edilən STEAM təhsilinin elmi-nəzəri və praktik cəhətdən əhəmiyyətini müzakirə etmək, gələcək perspektivlər haqqında yeni yanaşmaları müəyyənləşdirmək, əldə olunan biliklərin səmərəli tətbiqinin nəticələrini təhlil etməkdir. 100-dək məqalənin təqdim olunması onu deməyə əsas verir ki, ilk dəfə keçirilməsinə baxmayaraq, konfrans böyük marağa səbəb olub.

Rəhman Məmmədov "STEAM təhsili: reallıqlar və perspektivlər" beynəlxalq elmi-praktik konfransın keçirilməsinə və STEAM təhsil metodunun tətbiqi üçün yaratdığı şəraitə görə konfrans iştirakçıları və muxtar respublikanın təhsil işçiləri adından Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədriyə minnətdarlığını bildirib.

Türkiyə STEAM Təhsil Tətbiqi və Araşdırma Mərkəzinin direktoru, İstanbul Aydın Universitetinin professoru Devrim Ağgündüz və Astronomiya Tətbiqi Araşdırma Mərkəzinin direktoru, İstanbul Aydın Universitetinin professoru Orxan Gölbaşını konfransda çıxış ediblər. Bildiriblər ki, dünya təhsil sistemində STEAM metodları mütəxəssis hazırlığının mühüm istiqaməti kimi götürülür. Məqsəd şagirdlərin düşüncə qabiliyyətini inkişaf etdirmək və əldə olunan biliklərin səmərəli tətbiqinə nail olmaqdır. ABS, Sinqapur, İsrail, Türkiyə və bir çox ölkələrdə xüsusi STEAM məktəbləri, STEAM mərkəzləri fəaliyyət göstərir.

İsrail OKT Məktəblər Şəbəkəsinin tədris idarəetmə rəhbəri, Təhsil Sistemlərində, Təhsil Texnologiyalarında informasiya kommunikasiya texnologiyaları ilə inteqrasiya və tətbiqi üzrə Beynəlxalq təcrübəli mütəxəssis Şaron Qrinberq konfransa onlayn şəkildə qoşularaq İsraildə STEAM-in inkişafı barədə konfrans iştirakçılarına ətraflı məlumat verib.

Sonra Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru, Elmin İnkişafı Fondunun Himayədarlar Şurasının üzvü Elbrus İsayev, Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunun rektoru Azad Novruzovun və "Naxçıvan" Universitetinin rektoru Nurlana Əliyevanın çıxışları dinlənilib. Qeyd edilib ki, bu günün STEAM təhsili gələcəyin mükəmməl dizaynerlərinin, proqramçıların, texnoloqların, müəllimlərinin, həkimlərinin yetişməsinə təkan verən bir təhsildir. Çünki STEAM fənlərarası inteqrasiyaya əsaslanaraq şagirdlərin bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirir. STEAM dərslərində şagirdlər özünü ifadə etmə vərdişləri, müzakirə etmə, tənqidi düşüncə və problem həll etmə bacarıqları qazanırlar. Onlar bir neçə fəndən əldə etdikləri bilikləri tətbiqə çevirə bilirlər.

Konfransın sonunda "STEAM Naxçıvan" layihəsi çərçivəsində görülən işlərlə bağlı hazırlanan videoçarxa baxış olub.

Konfrans bölmə iclasları ilə davam edib.

Tədbirdən sonra "STEAM təhsili: reallıqlar və perspektivlər"

mövzusunda keçirilən beynəlxalq elmi-praktik konfransın iştirakçıları olan türkiyəli mütəxəssislərdən aldığımız müsahibələri oxucularımıza təqdim edirik:

Devrim Ağgündüz – Türkiyə STEAM Təhsil Tətbiqi və Araşdırma Mərkəzinin direktoru, İstanbul Aydın Universitetinin professoru:

– Naxçıvanda təhsilə çox böyük önəm verilir. Bu, bir faktır ki, STEAM təhsili və tədrisi indi dünyada məşhur bir konsepsiyadır. Bu, ölkəmizdə, eləcə də Naxçıvanda bir dövlət siyasəti kimi qəbul olunub. Mən bunu 2014-cü ildə Amerika Birləşmiş Ştatlarında da görmüşdüm. Bildiyiniz kimi, STEAM təhsilinin mərkəzi Amerikadır. Biz də orada bir çox universitetləri və STEAM ilə əlaqəli təhsil şöbələrini ziyarət etdik. Harvard, Kolumbiya və bu kimi tanınmış bir çox universitetlərdə olduq, oradakı STEAM şöbələri ilə yaxından tanış olduq, elm mərkəzlərini və Amerikada yeni açılmış STEAM məktəblərini ziyarət etdikdən sonra Türkiyəyə qayıtdıq və Türkiyənin ilk STEAM Təhsil Tətbiqi və Araşdırma Mərkəzini və ilk STEAM laboratoriyasını yaratdıq. Məşhur bir ifadə var: "Gələcəyin liderliyi STEAM çərçivəsində tətbiq edəcəyimiz tədqiqatlara əsaslanır". Buna görə də dünyanın bir çox lider dövlətlərində bir çox sahələrdə STEAM yanaşması tətbiq edilir. Ümumiyyətlə, STEAM yanaşması bir dövlət siyasəti kimi dəyərləndirilsə, müəllimlər bu sahədə mütəxəssis kimi yetişdirilsə, şagirdlərin bu sahəni tətbiq edərək öyrənmələrinə şərait yaradılsa, o zaman gələcəyin lider ölkələri arasında biz də yer alarıq. Sevincirici haldır ki, bu gün bu tətbiqə Naxçıvanda dövlət siyasətinin bir hissəsi kimi yanaşılır. Elə buna görə də ümidvarıq ki, bu sahədə Naxçıvan böyük uğurlar əldə edəcək. Naxçıvanda məktəblilərin bir-birindən maraqlı STEAM layihələri əsasında keçiriləcək "STEAM təhsil" festivalı bu sahədə gənc nəslin istedad və bacarıqlarının, intellektual potensialının təkmilləşməsində mühüm rol oynayacaq.

Orxan Gölbaşını – Astronomiya Tətbiqi Araşdırma Mərkəzinin direktoru, İstanbul Aydın Universitetinin professoru:

– Sözümdü, Naxçıvanda STEAM təhsili ilə bağlı keçirilən bu konfransın belə yüksək səviyyədə olacağını gözləməyirdik. Ümumiyyətlə, STEAM tədrisi və tətbiqinə burada belə böyük önəm verildiyini düşünmürdük. Lakin burada, hətta kənd məktəblərində belə STEAM kabinələri yaradıldığını öyrəndikdə heyranlıqdan keçirdim. Bu, həqiqətən də, təhsilə verilən böyük dəyərdir.

Naxçıvanda STEAM tətbiqinin artıq dövlət siyasətinə çevrilməsi yaxın gələcəkdə bu diyarın bu sahədə yüksək nəticələr əldə edəcəyinin göstəricisidir. Çox arzusundayıq ki, bizim ölkədə də STEAM tədrisi dövlət siyasətinin bir hissəsi olaraq nəzərə alınsın.

Belə qənaətə gəldik ki, gələcəkdə bu sahəyə həvəsi olan şagirdlər intellektli və STEAM üzrə yüksək mütəxəssis kimi yetişdiriləcək. Bu əzmi burada gördük. Konfransda STEAM ilə bağlı videoçarxdan aydın oldu ki, STEAM tədrisi Naxçıvanda texnoloji cəhətdən yüksək nəticə əldə edib. Bu sizin üçün, doğrudan da, qürurvericidir. Onu da deyim ki, Türkiyədə universitetdə bizimlə birlikdə çalışan azərbaycanlı əməkdaşlar var. Onların fizika və riyaziyyat təhsilləri, doğrudan da, çox mükəmməldir. Riyaziyyatın əsas elm sahəsi kimi tədris olunmasına görədir ki, burada təhsil alanların riyazi bilikləri yüksək səviyyədədir. Təməl elmlərin yaxşı tədris edildiyi bir yerdə STEAM-in geniş tətbiqinin yüksək nəticə verməməsi mümkün deyil. Biz bu sahədə Naxçıvanın yüksək nailiyyətlər əldə edəcəyinə inanırıq, STEAM ilə bağlı hazırlanan layihələrdə STEAM Təhsil Tətbiqi və Araşdırma Mərkəzi olaraq hər cür dəstək verməyə hazırıq.

Tarixdə iz qoyan, böyük dəyişikliklər yaradan mühüm tarixi sənədlər imzalanır ki, onun imzalandığı tarix və ərazi hər zaman böyük əhəmiyyət kəsb edir. Çünki illər sonra gələn nəsillər bu tarixi və ərazini öyrənərkən məsələnin mahiyyətini və əhəmiyyətini daha dərindən dərk edirlər. Bu baxımdan Şuşa Bəyannaməsinin siyasi və tarixi əhəmiyyətini izah edən məsələ sənədin imzalanma tarixi, yəni 15 İyun – Milli Qurtuluş Günüdürsə, ikincisi onun Türk Dünyasının Mədəniyyət Paytaxtı Şuşada imzalanmasıdır. Əgər 29 il öncə 15 İyun tarixində Azərbaycanda vətəndaş müharibəsinin qarşısını ümummilli lider Heydər Əliyev aldısa, illər sonra eyni gündə Azərbaycanın torpaqlarını düşmən tapdağından azad edən Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev Şuşa Bəyannaməsinə imzaladı.

15 İyun 2021-ci il tarixdə imzalanmış Şuşa Bəyannaməsi müstəsna siyasi və tarixi əhəmiyyətə malikdir. Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin *“Bir millət, iki dövlət”* və Türkiyə Cümhuriyyətinin qurucusu Mustafa Kamal Atatürkün *“Azərbaycanın sevinci bizim sevincimiz, kədəri bizim kədərimizdir”* kəlamları ilə xarakterizə olunan Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri bununla öz zirvəsinə yüksəlib və yeni bir mərhələyə qədəm qoyub.

Bu tarixi sənəd iki qardaş ölkənin ümumi maraqlarının qorunmasında imkanların birləşdirilməsinin, eləcə də ortaq maraq kəsb edən regional



və beynəlxalq strateji məsələlərdə fəaliyyətlərin qarşılıqlı şəkildə əlaqələndirilməsinin məntiqi nəticəsi olaraq ölkəmizin regional və beynəlxalq rolunu, çəkisini daha da artırır.

Ermənistanın 30 illik təcavüzünə son qoyulmasında, işğal olunmuş torpaqların, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsində Türkiyənin mədəni-siyasi dəstəyi xalqımız tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Hazırda Qafqaz regionunda sabitliyin və təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi, bütün iqtisadi və nəqliyyat əlaqələrinin bərpası, eləcə də region dövlətləri arasında münasibətlərin normalaşdırılması və uzunmüddətli sülhün təmin edilməsi istiqamətində ölkələrimizin birgə təşəbbüsləri bu sahədə söylərin artırılmasının zəruriliyini göstərən ən gözəl nümunədir.

Şuşa Bəyannaməsi müstəqillik, suverenlik, ərazi bütövlüyü, beynəlxalq səviyyədə tanınmış sənədlərin toxunulmazlığı, dövlətlərin daxili işlərinə qarışmamaq prinsiplərini rəhbər tutan, milli maraq və mənafelərini müdafiə və təmin etməyə yönəlmiş müstəqil xarici siyasət həyata keçirən hər iki ölkə tərəfindən müttəfiqlik münasibətlərinin qurulmasının siyasi və hüquqi mexanizmlərini müəyyənəlmək baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Türkiyə və Azərbaycan qarşılıqlı maraqlıdır. Şuşa Bəyannaməsi müstəqil xarici siyasət həyata keçirən hər iki ölkə tərəfindən müttəfiqlik münasibətlərinin qurulmasının siyasi və hüquqi mexanizmlərini müəyyənəlmək baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Türkiyə və Azərbaycan qarşılıqlı maraqlıdır. Şuşa Bəyannaməsi müstəqil xarici siyasət həyata keçirən hər iki ölkə tərəfindən müttəfiqlik münasibətlərinin qurulmasının siyasi və hüquqi mexanizmlərini müəyyənəlmək baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Ticarət-iqtisadi münasibətlərə gəlinə, milli iqtisadiyyatların və ixracın şaxələndirilməsi üzrə söylərin artırılması, malların sərbəst hərəkətinin təşkili mexanizmlərinin yaradılması



Şuşa Bəyannaməsi

Zəfər tariximizin siyasi zirvəsidir

qılmlar çərçivəsində bir-birinə qarşılıqlı dəstək verirlər.

Sənəddə birgə milli mənafelər baxımından siyasi, hərbi və təhlükəsizlik sahələrində əlaqələndirilmiş və birgə fəaliyyətlərin təşviq edilməsi də xüsusi yer tutur. Tərəflərdən hər hansı birinin müstəqilliyinə, suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə, beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhəd-

istiqamətində zəruri tədbirlərin görülməsi, Cənub Qaz Dəhlizinin səmərəli şəkildə istifadə olunmasına və daha da inkişaf edilməsinə yönəldilmiş söylərin əlaqələndirilmiş şəkildə davam etdirilməsi, intellektual nəqliyyat sistemləri texnologiyalarından istifadə etməklə beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin Azərbaycan-Türkiyə hissələrində tranzit-nəqliyyat potensialının daha da inkişafı, Azərbaycan və Türkiyəni

birləşdirən Zəngəzur dəhlizinin açılması, regionda nəqliyyat-kommunikasiya əlaqələrinin bərpası, beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin inkişafının təşviqi kimi aktual məsələləri ehtiva edir.

Ticarət-iqtisadi münasibətlərdə yer alan Zəngəzur dəhlizinin açılması həm də Azərbaycanın tarixi ərazisi olan qədim Zəngəzur torpağına yenidən qayıdışı da təmin edəcəkdir. Bununla bağlı Prezident cənab İlham Əliyev 2021-ci il may ayının 10-da Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfəri çərçivəsində Azərbaycan Televiziyasına müsahibəsində deyib: *“Mən təsadüfən Ordubad dəmir yolu stansiyası ilə tanışlığa gəlməmişəm. Çünki bunun da çox böyük rəmzi mənası var. Bu yaxınlarda buradan, təqribən, 50-60 kilometr uzaqlıqda yerləşən Mincivan qəsəbəsinin ermənilər tərəfindən dağıdılması dəmir yolu stansiyasında bəxş keçirdim. Orada dəmir yolu mövcud deyil. Mənfur düşmən bütün dəmir yolu infrastrukturunu dağıdıbdır, talan edibdir. Orada bir mərkəz olacaq, burada bir mərkəz olacaq. Zəngilanı Naxçıvanla ayıran cəmi 40 kilometrlik Zəngəzur dəhlizidir, hansı ki açılmalıdır və açılacaqdır”*. Ümumilikdə isə işğaldan azad olunan torpaqlarda inşa edilən hər bir yol və gələcəkdə icrası nəzərdə tutulan mühüm əhəmiyyətə malik hər bir layihə regionun tranzit və logistik əhəmiyyətini artırmağa, bölgənin inkişafını sürətləndirməyə xidmət edəcəkdir.

Tarixi sənəd özündə Azərbaycan və türk diasporları arasında əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi, ümumi problemlərlə bağlı birgə addımların atılması, davamlı həmrəylik göstərilməsi, milli mənafelərin qorunmasına dair tarixi həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında diaspor fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi və qarşılıqlı dəstəyinin verilməsini nəzərdə tutmuşdur.

Ermənistanın Türkiyəyə qarşı əsasız iddialarının, tarixin saxtalaşdırılması və tarixi faktların təhrif olunması ilə bağlı arxivlərin açılması və bu mövzuda tarixçilər tərəfindən araşdırmaların aparılmasına yönəlmiş söylərin qətiyyətlə dəstəklənməsinin vacibliyi, xüsusilə vurğulanır.

Azərbaycan-Türkiyə Media Platformasının imkanları çərçivəsində iki ölkənin aidiyyəti qurumları arasında informasiya, kommunikasiya və ictimai diplomatiya sahəsində əmək-



daşlıq gücləndirilməli, türk həmrəyliyinə daha da möhkəmləndirilməsi məqsədilə TDƏŞ və əlaqədar qurumlar çərçivəsində həyata keçirilən fəaliyyətlərə tökan verilməlidir.

Qeyd edək ki, Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri hazırda özünün ən uca zirvəsinə yüksəlib. Xalqlarımızın eyni soykökə, dilə, dinə, mədəniyyətə və bir çox digər qarşılıqlı bağlara malik olması ölkələrimizi həmişə bir-birinə yaxın edib, xalqlarımız sevincli, kədərli günlərdə də bir-birinin yanında olub.

Azərbaycan-Türkiyə arasında əlaqələrin yüksək səviyyəsi, ümumilikdə, regionun tərəqqisinə, sabitliyin bərqərar olmasına mühüm töhfələr verir. 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı dünya bir daha bunun şahidi oldu. Müharibənin ilk günlərindən qardaş Türkiyə Azərbaycana siyasi-mənəvi dəstək verdi. Türkiyə Prezidenti Rəcəb Təyyib Ərdoğan açıq və birmənalı bəyanatlar səsləndirərək bu müharibədə Azərbaycanın yanında olduğunu bildirdi. Bu, gücümüzə güc qatdı, Qarabağ Zəfərində mühüm rol oynadı. Xüsusən Rəcəb Təyyib Ərdoğanın Bakıda Azadlıq meydanında keçirilən Zəfər paradında Prezident cənab İlham Əliyevlə yan-yanı dayanması ölkələrimizin birliyini, xalqlarımızın qardaşlığını bir daha bütün dünyaya nümayiş etdirdi.

Bu gün erməni diaspor və lobbi qurumlarının, Ermənistanda revanşist qüvvələrin nə etmək istədiklərindən asılı olmayaraq, Qarabağda böyük sürətlə abadlıq və bərpa işləri gedir. Qarabağa yeni nəfəs gəlir və artıq Şuşa şəhəri uzun illərdən sonra yenidən böyük tədbirlərə, festivallara ev sahibliyi edir. İnanırıq ki, tezliklə Qarabağ dünyanın ən gözəl guşələrindən birinə çevriləcəkdir. Bunun üçün isə, ilk növbədə, regionda sülhün, sabitliyin bərqərar olması ən vacib amildir. Təsədüfi deyildir ki, cənab Prezidentin 2022-ci il 5 yanvar tarixli Sərəncamına əsasən ölkəmizdə *“Şuşa ili”* elan edildi. Sərəncamda deyilir: *“Qarabağın tacı olan Şuşa xalqımız üçün müqəddəs və əziz*

Şübhəsiz ki, tarixə əsaslanan bu mühüm sənədin imzalanması ilə Azərbaycanla Türkiyə arasında siyasi, sosial-iqtisadi əməkdaşlıq özünün yeni mərhələsinə daxil olub. Bu bəyannamə, eyni zamanda 44 günlük müharibədən sonra bölgədə yaranan yeni əməkdaşlıq imkanlarını reallaşdırmaq istiqamətində önəmli addımlar atan iki qardaş ölkənin sülhə, əmin-amanlığa sadiq qaldığını göstərdi. Başqa sözlə, Azərbaycan və Türkiyə bütün potensial gücünü bəyannamədən irəli gələn vəzifələrin icrasına yönəltməklə Cənubi Qafqazı sülh regionuna çevirmək məqsədini qarşıya əsas vəzifə kimi qoydu.

Arzu ABDULLAYEV
Yeni Azərbaycan Partiyası Naxçıvan Dövlət Universiteti
ərazi partiya təşkilatının sədri, tarix üzrə fəlsəfə doktoru



Məmməd Səid Ordubadi adına Naxçıvan Muxtar Respublika Kitabxanası və Naxçıvan Muxtar Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Orta İxtisas Polis Məktəbinin birgə təşkilatçılığı ilə 2022-ci ilin “Şuşa ili” elan olunması ilə əlaqədar “Şuşa hər bir azərbaycanlının mədəni varlığının ayrılmaz parçasıdır” mövzusunda tədbir keçirilmişdir.

“Şuşa ili” ilə əlaqədar tədbir keçirilmişdir

Tədbiri giriş sözü ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Orta İxtisas Polis Məktəbinin rəisi, polis polkovniki Kamil Məmmədəliyev açaraq qeyd etmişdir ki, Azərbaycan xalqı otuz il yaxın müddət ərzində işğal altında olan Şuşanın həsrəti ilə yaşadı, lakin bu ədalətsizliklə barışmadı. 2020-ci il sentyabrın 27-də başlanan 44 günlük Vətən müharibəsi Azərbaycanın şanlı Qələbəsi ilə nəticələndi. Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusunun qəhrəmanlığı nəticəsində torpaqlarımız işğaldan azad edildi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev Şuşanın xalqımız

üçün tarixi əhəmiyyətini, yüksək mədəni-mənəvi dəyərini nəzərə alaraq yanvarın 5-də Azərbaycan Respublikasında 2022-ci ilin “Şuşa ili” elan edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

Məmməd Səid Ordubadi adına Naxçıvan Muxtar Respublika Kitabxanasının elmi işlər üzrə direktor müavini Yeganə Rüstəmovaya bildirmişdir ki, Şuşanın azad edilməsi ən unudulmaz tarixi günlərimizdən biridir. Strateji əhəmiyyətli Şuşanın işğaldan azad edilməsi müharibənin sonrakı gedişinə həlledici təsir göstərərək Zəfər Günü kimi tarixə yazıldı.

Sonra kitabxana əməkdaşlarından Turqay Orucov *“Şuşa Azərbaycanın qədim tarixə*

malik olan şəhər mədəniyyətinin nadir incilərindəndir”, Nərim Allahverdiyevə *“Şuşa milli mədəniyyətimizin, incəsənətimizin beşiyidir”*, Naxçıvan Muxtar Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Orta İxtisas Polis Məktəbinin kitabxanaçısı Günel Hüseynova *“Şuşa ili-Zəfərimizin tarixi”* və kursant Sərxan Eyvazov *“Şuşa Azərbaycanın tarixi və strateji əhəmiyyətli paytaxtıdır”* mövzularında çıxış edərək bildirmişlər ki, təməli 1752-ci ildə Qarabağ xanı Pənahəli xan tərəfindən qoyulan və bu il 270 illiyi qeyd olunacaq Şuşa şəhəri zəngin inkişaf yolu keçmiş, Azərbaycanın və bütün Cənubi Qafqazın mədəni və ictimai-siyasi həyatında müstəsna rol oynamışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası
Mədəniyyət Nazirliyinin mətbuat xidməti

Dünya təhsil sistemində ən mühüm trendlərdən biri kimi aktuallıq qazanan STEAM müasir təhsil metodu peşəkar sənətlərə malik mütəxəssis hazırlığında mühüm rol oynayır. Bu metod beş sahənin – Elm (Science), Texnologiya (Technology), Mühəndislik (Engineering), İncəsənət (Art) və Riyaziyyatın (Math) birgə və inteqrasiya olunmuş şəkildə tədrisi ideyası üzərində qurulmaqla, XXI əsr bacarıqlarından istifadə etməklə yaradıcı öyrənməni təmin edir. STEAM təhsili alan şagirdlər praktik məşğələlər vasitəsilə elmi, texniki biliklərin gündəlik həyatda tətbiqini öyrənir, mühəndislik sənətlərinə yiyələnirlər. Bu təhsil forması dünyada əvvəlcə STEM kimi qəbul edilsə də, sonradan onun tərkibinə A (art-İncəsənət) əlavə olunur. Bu, layihə məhsullarının ərsəyə gəlməsi zamanı incəsənət sahələrinə müraciətin qaçılmazlığı ilə əlaqədar olmuşdur.

Bu gün dünyanın bir çox ölkələrində tətbiq edilən STEAM ABŞ-da uşaq bağçalarında 3 yaşından etibarən öyrədilsə, Sinqapur, İsrail, Türkiyə və digər ölkələrdə də xüsusi məktəbləri, mərkəzləri fəaliyyət göstərir. Bu onu göstərir ki, komanda halında səmərəli işlə ortaq bir hədəfə çatmağa, uyğun texnologiyalardan istifadə edərək məhsul istehsal edə bilməyə, bir sözlə, hərtərəfli inkişafına kömək edən və şagirdləri gələcəkdə səmərəli insan resursu olaraq tutacaqları mövqelərə hazırlayan STEAM-ın tətbiqində hər kəs maraqlıdır. Bunun bir səbəbi də, ekspertlərin fikrincə, STEAM ixtisasları üzrə iş yerlərinin sayının 2022-ci ilin sonlarına kimi 9 milyon artacağı ilə bağlıdır.

Qeyd edim ki, “STEAM Azerbaijan” layihəsi 2019-2020-ci tədris ilindən start götürüb. STEAM dərslərini tədris edən müəllimlər peşəkar heyət tərəfindən keçirilən təlimlərdə iştirak edərək STEAM düşüncəsi və metodikası, XXI əsr bacarıqları, fənlərarası əlaqə, layihə əsaslı öyrənmə, innovativ təlim metodikaları, micro:bit vasitəsilə kodlama, müxtəlif mühəndis-dizayn həllərinin prototipləşdirilməsi və sair bu kimi istiqamətlərdə praktik biliklər almışlar. Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr sektorunun müdiri Cəsarət Valehovun sözlərinə görə, son 3 tədris ilində “STEAM Azerbaijan” layihəsi sürətini və coğrafiyasını artıraraq bu gün ölkənin 300-dən çox məktəbində 100 mindən çox şagirdi əhatə edir. Ölkə üzrə 11 bölgədə STEAM mərkəzləri yaradılıb və digər ikisi də fəaliyyətə başlayacaq.

Prezident cənab İlham Əliyevin “Azərbaycan Respublikasında innovativ inkişaf sahəsində koordinasiyanın təmin edilməsi haqqında” 2019-cu il 10 yanvar tarixli Sərəncamı ölkəmizdə istedadlı uşaqların aşkarlanması və düzgün istiqamətdə yetişdirilməsi işində mühüm rol oynamışdır. Bu mənada, innovativ inkişafın açarı olan STEAM qarşıya qoyulan strateji hədəflərə çatmaqda mühüm əhəmiyyət kəsb edir və müstəqil düşüncə, karyera seçimini uşurlu şəkildə edən, gələcəkdə öz bacarıqlarını əmtəyə, dəyərə çevirə bilən, sahibkarlıq ruhu olan gənclərin yetişdirilməsinə töhfə verir. Məhz qısa müddətdə bu sahədə əldə edilən nailiyyətlərin nəticəsidir ki, cari il mayın 26-29-da təşkil edilən əsas alqoritmi

STEAM olan “Teknofest Azərbaycan – 2022” festivalı bütün dünyada maraqla qarşılandı və uğurla yadda qaldı. Türkiyənin ən böyük aviasiya, kosmos və texnologiya festivalı olan Teknofest-in Azərbaycanda keçirilməsi STEAM təhsilli gənclərə imkan verdi ki, hazırladıqları layihələri bütün dünyaya nümayiş etdirdinsinlər. Adıçkılın festivalda doğma diyarımız Naxçıvandan da 3 layihə rəhbəri və 7 şagird “Kəşf robotu”, “Yol təhlükəsizlik” və “Heyvandarlıq



təsərrüfatında avtomatik yemləmə sistemi” layihələri ilə uğurla iştirak etdilər. Naxçıvan Dövlət Universiteti də festival çərçivəsində təşkil olunan sərgidə maraqlı layihələrlə çıxış etdi. Teknofest zamanı Azərbaycan Respublikasının təhsil naziri Emin Əmrullayev qəzetimizə verdiyi müsahibədə Naxçıvanı təmsil edən komandaların layihələri, Naxçıvanda STEAM-ın tətbiqi ilə bağlı yüksək fikirlər səsləndirməsi deməyə əsas verir ki, muxtar respublikamızda gələcəkdə bu sahədə daha uğurlu nəticələr qazanılacaq.

Onu da qeyd edək ki, STEAM təhsil metodu 2020-2021-ci tədris ilində Naxçıvan Muxtar Respublikasının ümumtəhsil məktəblərində tətbiq olunur və Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin “Naxçıvan Muxtar Respublikasında STEAM təhsil metodunun tətbiqi ilə bağlı tədbirlər haqqında” 2021-ci il 7 iyun tarixli Sərəncamı ilə muxtar respublikanın təhsil müəssisələrində STEAM təhsilinin tətbiqi sahəsində işlər uğurla davam etdirilir. Naxçıvan



yüksək rəqabətli insan kapitalı formalaşdıran müasir təhsil metodu

Naxçıvanda bu sahənin tətbiqi dövlət siyasətinin prioritetinə çevrilib



Muxtar Respublikası Təhsil Nazirliyinin mətbuat xidmətindən aldığımız məlumata əsasən deyə bilərik ki, hazırda nazirliyin tabeliyində STEAM Təlim-Tədris Mərkəzi qurulur, bu günədək 106 təhsil müəssisəsində STEAM kabinələri yaradılıb, STEAM təhsil metodunun yüksək səviyyədə tətbiqi məqsədilə həmin kabinələrə yeni avadanlıqlar alınıb. Hazırda növbəti 50 təhsil müəssisələrində STEAM kabinələrinin yaradılması istiqamətində işlər davam etdirilir. 22 mindən çox şagird STEAM təhsilinə cəlb olunub. Heydər Əliyev adına orta məktəbdə “STEAM Tədris Mərkəzi” yaradılıb. Mərkəz və kabinələr müasir dizaynda mebel avadanlıqları, elektron lövhə, kompüter, 3D printer, öyrədici STEAM qurğuları, elektron komponentlər, dəftərxana ləvazimatları və təlim dəstləri ilə təmin olunub, dərslərlər və tədris proqramları nəşr edilib. Təhsil Nazirliyinin tabeliyində STEAM Təlim-Tədris Mərkəzinin yaradılması ilə bağlı işlər davam etdirilir. Burada müasir dizaynda mühəndis emalatxanası, 3D printer otağı, Dron uçuş otağı, elm otağı və kitabxana, informatika, incəsənət və texnologiya, təlim,



robotexnika otaqları olacaqdır. Mərkəzdə əlavə olaraq xidməti otaqlar və layihələrin nümayişi üçün sərgi salonu da nəzərdə tutulub. Mərkəz zəruri avadanlıqlarla, müxtəlif modellərdə və ölçülərdə 3D printer, CNC-lazer dəzgahı, tədris əsaslı robotlar və elektron komponentlər, emalatxana və tədris ləvazimatları, elektron lövhə və kompüterlə təmin olunacaqdır. İlk mərhələdə məktəblərdə təhsil alan istedadlı və bacarıqlı şagirdlərdən ibarət şagird bankı yaradılacaq. STEAM dərslərini tədrisi üçün 2 illik dərslər proqramları hazırlanacaq. Daha sonra proqrama uyğun olaraq həftənin 6 günü dərslərdən sonra şagirdlər mərkəzə cəlb ediləcək. STEAM dərsləri “3D çap”, “Microbit və arduino ilə proqramlaşdırma”, “Elektrik mühəndisliyi”, “Robotexnika”, “CNC lazer kəsiciləri”, “Pilotsuz uçuş aparatları (tədris dronları)” üçün hazırlanmış tədris proqramı üzrə təşkil olunacaq. Orada şagirdlər həm proqram əsasında, həm də öz ideyaları ilə texnoloji layihələr reallaşdırmağa biləcəklər. Elmi araşdırmalar aparacaq, prototiplər yaradacaq, robot modelləri quracaq və onları məhsulə çevirəcəklər. Tədris layihəsi ilkin olaraq 6 və 7-ci sinifləri əhatə edəcəkdir. STEAM təhsilinin tətbiqi sahəsində işlərin davamı olaraq Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunda və “Naxçıvan” Universitetində STEAM kabinəsi yaradılıb, həmin kabinələrin təqdimatları keçirilib. Ötən müddət ərzində STEAM təhsil metodunun tətbiqi, xarici ədəbiyyatların Azərbaycan dilinə tərcümə olunması ilə bağlı işlər də davam etdirilib, “Robot layihələri” kitabı 500 nüsxə nəşr edilərək bütün ümumtəhsil məktəblərinə və Heydər Əliyev Uşaq-Gənclər Yaradıcılıq mərkəzlərinə təqdim olunub. Həmçinin STEAM üzrə tədrisin təşkili məqsədilə məktəblərin dərslərlərlə və ədəbiyyatlarla təminatı diqqətdə saxlanılıb. Bunlarla yanaşı, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi tərəfindən bütün ümumtəhsil məktəbləri və Uşaq-Gənclər Yaradıcılıq mərkəzləri üçün

249 ədəd “Robotexnikanın əsasları” kitabı verilib. Ümumilikdə, ümumtəhsil məktəbləri STEAM təhsil metoduna aid 1349 ədəd kitabla təmin olunub. “STEAM: incəsənət 3D modelləşdirmə” və “STEAM: mikrobit layihələri” kitabları isə Azərbaycan dilinə tərcümə edilərək nəşrə hazırlanıb.

Onu da qeyd edək ki, kadr hazırlığı da diqqətdə saxlanılıb, Şərur Şəhər Fizika-Riyaziyyat Təmayüllü Liseyində, “STEAM Tədris

respublikanı uğurla təmsil ediblər. Bunun nəticəsi olaraq naxçıvanlı şagirdlər Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən keçirilən “SAF 2021” və “TEKNOFEST-2022” festivallarında iştirak edərək uğurlu nəticələr əldə ediblər...

Onu da xüsusi olaraq vurğulayaq ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin diqqət və qayğısı ilə muxtar respublikanın ən ucqar kəndlərində belə, STEAM kabinələri

Mərkəzi”ndə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən keçirilən onlayn təlimlərdə muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərindən müəllimlər qoşulub. Görülən işlərin davamı olaraq Türkiyə Respublikasından dövlət edilən “Robotistan Elektronik Şirkəti”nin beynəlxalq təlimçiləri tərəfindən muxtar respublikanın 20 müəllimi üçün təlimlər keçirilib, təlimi müvəffəqiyyətlə başa vuran müəllimlərə sertifikat verilib. Ümumilikdə, təlimlərə 315 müəllim cəlb edilib, təşkil olunan təlimlərə muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəbləri ilə yanaşı, ali və orta ixtisas təhsil müəssisələrinin müəllimləri də cəlb edilib. Görülən işlərin davamı olaraq Təhsil Nazirliyi tərəfindən şagirdlərdə innovativ təhsil metoduna dair biliklərin inkişaf etdirilməsi məqsədilə hər ay muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərinin VI və VII siniflərində təhsil alan şagirdləri üçün STEAM təhsili ilə bağlı interaktiv dərslər təşkil olunur. Şagirdlərin asudə vaxtının səmərəli təşkili, innovativ təhsil metodu olan STEAM üzrə bilik və bacarıqlar əldə etmələri məqsədilə Şahbuz rayonunda yerləşən Ağbulaq İstirahət Mərkəzində “STEAM yay məktəbi”ndə proq-



şagirdin sərbəst düşüncə bacarığı, eyni zamanda maraqlı və fərqli layihələr ortaya çıxır. STEAM-da həm də əməkdaşlıq, komandada işləmək bacarığı formalaşır ki, bu, özü onların gələcək fəaliyyətlərində çox böyük rol oynayacaq. Biz müəllimlər də uğurlu şagirdlərin yetişdirilməsi, gələcəyin daha parlaq olması naminə əzmlə çalışırıq. Bizə bu şərəfi yaratmaqla dərindən minnətdarlığımı bildirirəm.



ram üzrə şagirdlər STEAM düşüncəsi və metodikası, XXI əsr bacarıqları, fənlərarası əlaqə, layihə əsaslı öyrənmə, innovativ təlim metodikaları kimi istiqamətlərdə məlumatlar əldə ediblər, sonda iştirakçılar sertifikatla təmin olunublar. Avqust ayında tələbələr üçün də “STEAM yay məktəbi” təşkil edilib.

Aldığımız məlumatda o da qeyd olunur ki, ümumtəhsil məktəblərində hər il şagirdlərin müxtəlif STEAM layihələri əsasında keçiriləcək “STEAM təhsil festivalı”na hazırlıq işləri də görülüb. Belə ki, muxtar respublikada ilk dəfə olaraq Heydər Əliyev Uşaq-Gənclər Yaradıcılıq Mərkəzində 40 təhsil müəssisəsindən 105 şagirdin STEAM təhsil metodu əsasında hazırladığı 111 ixtiraçılıq və tədqiqatçılıq layihələrindən ibarət texnosərgi, VI-XI siniflərdə təhsil alan 68 şagirdin iştirakı ilə “Robotunu yarat” müsabiqəsi, “Xətt izləyən robot”, “Mancanaq robot”, “Sosial texnologiyalar” və “Lego Sumo”, “3D bacarıqlar” və “Labirint robot” müsabiqələri keçirilib. Bu müsabiqələr şagirdlərin bilik və bacarıqlarını üzə çıxarmaqla yanaşı, STEAM layihələrinin yerinə yetirilməsi bacarığı ilə seçilən istedadlı şagirdləri aşkar etmək, onların öz layihələri ilə “STEAM Təhsil Festivalı”nda iştirakına zəmin yaratmaq, eyni zamanda onların robot layihələri üzrə keçirilən ölkə və beynəlxalq səviyyəli müsabiqələrə hazırlamaqdır. Müsabiqə və yarışlarda qalib olan komandalər Təhsil Nazirliyi tərəfindən diplom və hədiyyələrlə mükafatlandırılıb. Muxtar respublikada STEAM təhsil metodu sahəsində görülən işlər artıq öz böhrəsini verib, şagirdlər ölkə səviyyəli müsabiqələrdə muxtar

şagirdin sərbəst düşüncə bacarığı, eyni zamanda maraqlı və fərqli layihələr ortaya çıxır. STEAM-da həm də əməkdaşlıq, komandada işləmək bacarığı formalaşır ki, bu, özü onların gələcək fəaliyyətlərində çox böyük rol oynayacaq. Biz müəllimlər də uğurlu şagirdlərin yetişdirilməsi, gələcəyin daha parlaq olması naminə əzmlə çalışırıq. Bizə bu şərəfi yaratmaqla dərindən minnətdarlığımı bildirirəm.

Dövlət başçısının “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər” adlı 2021-ci il 2 fevral tarixli Sərəncamında gələcək illərdə dünyada artan rəqabətə hazır olmaq, yüksək rəqabətli insan kapitalını formalaşdırmaq üçün təhsilin əhəmiyyəti bir daha ön plana çəkilir. Qeyd edilir ki, dünyada artan rəqabətə davam gətirə bilmək üçün iqtisadiyyatın uzunmüddətli inkişafı müasir və güclü təhsilə arxalanmalıdır. Məhz təhsil vasitəsilə insan kapitalının

milli sərvətdə iştirak payı davamlı şəkildə artırılmalıdır. Təhsil sistemi gənc nəsli gələcək rəqəmsal texnologiyalar dövrünə hazırlamaq üçün onlara məktəb yaşından rəqəmsal sənətlərin aşılanmasına diqqət yetirməli, indikindən əsaslı şəkildə fərqlənən yeni bacarıqlar, ixtisaslar və peşələr verməlidir. İnsanların yüksək keyfiyyətli təhsil almaq imkanları genişləndirilməli, kadr hazırlığı əmək bazarının tələblərinə uyğunlaşmalı, peşə hazırlığı sisteminin inkişaf etdirilməsi tədbirləri çərçivəsində beynəlxalq sertifikatlara uyğun mütəxəssislər hazırlanmalıdır. Güclü təhsil hesabına yüksək peşə bacarıqlarına malik insan kapitalı yaratmaq üçün ali təhsil müəssisələrinin beynəlxalq səviyyədə keyfiyyət baxımından rəqabətə davamlılığı təmin olunmalıdır.

Təhsilə, onun inkişafına xüsusi diqqət və qayğı göstərən Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri cənab Vəlif Talıbov təhsilin bu gün və gələcək üçün əhəmiyyətini vurğulayaraq deyib: **“Təhsil elə səviyyədə olmalıdır ki, o, insanlara yeni texnologiyaları çevik mənimsəmək, əmək bazarında və şəxsi həyatda layiqli yer tutmaq, sağlam həyat tərzi, ətraf mühitə və cəmiyyətdə gedən proseslərə münasibətdə düzgün mövqə seçmək imkanı yaratsın”**. Bu gün ulu öndər Heydər Əliyevin ideyalarının sədaqətlə davam etdirildiyi muxtar respublikamızda təhsil sahəsində həyata keçirilən genişmiqyaslı tədbirlər peşəkar gənclərin, rəqabətqabiliyyətli yüksəkixtisaslı kadrların hazırlanmasında mühüm rol oynayır. Bu mənada, STEAM-ın təhsil alanlara qazandırdığı bilik və bacarıqlar onların peşəkar inkişafına, gələcək həyatına öz töhfəsini verəcəkdir.

Ən müasir texnoloji yenilikləri görmək, muxtar respublika məktəbli və tələbələrini bilik-bacarıqlarının məhsulu olan innovativ layihələrlə tanış olmaq, onlara dəstək vermək üçün bu gün “Naxçıvanqala” Tarix-Memarlıq Muzey Kompleksində ilk dəfə keçirilən “STEAM” təhsil festivalında siz də iştirak edin!



Muxtar respublikamızın coğrafi mövqeyi, özünəməxsus iqlimi, fauna və florası, qədim tarixə malik mədəniyyət abidələri burada turizmin inkişafı üçün əlverişli şərait yaradıb. Qədim dövrlərin yadigarı olan təbiət və tarixi abidələr – Möminə xatın, Qarabağlar, Yusif Küseyir oğlu, Gülistan türbələri, əsrlərdən bəri qorunub saxlanılan, yaşı 800 ildən artıq olan Şərq çınarı, nalbənd, tut ağacları və tarixi yaddaşı özündə əks etdirən qədim insanların ilk məskunlaşdığı yaşayış yeri – Gəmiqaya, Kilit mağarası, bu yerlərin əzəmətinin, məğlubedilməzliyinin simvolu olan Əlinca qalası, möhtəşəmliyi ilə seçilən Haçadağ, misilsiz təbiət abidələri olan Babək qalası, Göy-göl, Əshabi-kəhf diyarımızın turizm potensialının əsasını təşkil edir.

Son illərdə muxtar respublikamızda özünü göstərən genişmiqyaslı quruculuq tədbirləri turizm sahəsini də əhatə etmişdir. Belə ki, şəhər və rayonlarımızda milli və müasir memarlığın nailiyyətlərini özündə cəmləşdirən istirahət parkları istifadəyə verilmiş, həmin ünvanlarda hərtərəfli şərait yaradılmışdır. Belə mərkəzlərdən biri də qədimliyini qoruyaraq bu gün ən müasir bölgələrimizdən birinə çevrilən Ordubad rayonunun Anaqut kəndində ötən ay istifadəyə verilən “Xan Çinar” İstirahət Mərkəzidir. Bu günlərdə yolumuzu Ordubaddan – “Xan Çinar”dan saldıq. Girişdən insanı valeh edən bu mərkəzdə gördüklərimizin təəssüratlarını hələ də yaşayırıq. Diqqətimizi çəkən maraqlı məqamlardan biri mərkəzin



girişində fəaliyyət göstərən mağaza oldu. Burada Ordubadın ailə təsərrüfatlarının məhsulları – müxtəlif mürəbbələr, dadlı şirniyyatlar, meyvə quruları qonaqların böyük marağına səbəb olur.

İstirahət mərkəzinin rəhbəri **Elxan Hacıyev** deyir ki, bu mərkəzin yaradılması muxtar respublikamızda sahibkarlara göstərilən diqqət və qayğının nəticəsidir. – Düzünü desəm, mərkəzin tikintisini apararkən bu qədr rezonans doğuracağını düşün-

məmişdim. İstifadəyə verildəndən sonra insan axını bizim gözlədiyimizdən daha çox oldu. Hətta o səviyyəyə gəldi ki, artıq qonaqları yerləşdirərkən çətinlik çəkirik. Ümumi sahəsi 30 min kvadratmetr olan mərkəzdə istirahətin səmərəli təşkili üçün hərtərəfli şərait yaradılıb. Bu işlərin görülməsinə 750 min manat vəsait sərf olunub ki, onun da 150 min manatı Sahibkarlığın İnkişafı Fondundan götürüldü. Mərkəzin 1550 kvadratmetr sahəsində tikinti işləri aparmış, Türkiyə və Çin mənşəli avadanlıqlar quraşdırmış. 1230 kvadratmetr ərazidə 2 mərtəbəli 9 kottec, qonaqların istirahəti üçün 220 yerlik söhbətqah, hər biri 10 nəfərlik olmaqla, 4 kupa, 40 yerlik restoran, mətbəx, attraksion, mağaza, iş otağı və digər köməkçi

sahələrimiz fəaliyyət göstərir. Bura gələn qonaqlar üçün əlavə özünə-xidmət sahələri yaradılıb ki, burada hazır yeməklər istəməyən qonaqlar üçün xoşladıqları yeməyi bişirə və istədikləri kimi istirahət edə bilərlər. Onu da deyim ki, mərkəzimizdə 20 yeni iş yeri yaradılıb, işçilər nahar yeməyi və xüsusi geyim formaları ilə təmin olunublar. İşıqlandırma sistemi, təhlükəsizlik kameraları, “Wi-Fi”, daxili rabitə quraşdırılıb, ərzi abadlaşdırılıb. Mərkəzimizdə mini-

zoopark da yaratmağı düşünürük. Belə ki, hazırda dovşan, dəvə, dəvə-quşu gələn qonaqlarda maraq yaradır. Yaxın gələcəkdə heyvanların sayını artıraraq tovuzquşu, ayı, meymun gətirməyi də nəzərdə tutmuşuq. İnsan axınına nəzərə alaraq gələcəkdə mərkəzin ərazisində beşmərtəbəli otel tikməyi də planlaşdırırıq. Onu da qeyd etmək istəyirəm ki, yaxın gələcəkdə muxtar respublikamızın tu-



Yaşılıqlar qoynunda mənalı və zövqlü istirahət etmək istəyirsinizsə...



rizm sahəsində buranın böyük perspektivini görürəm.

Bundan əlavə, buradakı boş ərazidə mərkəzin tələbatını ödəmək üçün heyvandarlıq sahəsi də açmaq niyyətindəyik.

Burada olduğumuz bir neçə saat ərzində, həqiqətən də, mərkəzə üz tutan qonaqların mənalı istirahətinin şahidi olduq. Onu da qeyd edim ki, təkcə muxtar respublikamızın sakinləri deyil, İrandan, Türkiyədən, Azərbaycanın müxtəlif bölgələrindən gələn turistlər də yenidən istifadəyə verilməsinə baxmayaraq, mərkəzə böyük maraq göstərirlər. Tanışlıq zamanı sevilən müğənnilərimizdən **Nurlan Ordubadlı**mın da buraya istirahət üçün gəldiyini gördük. Onun Naxçıvan və elə “Xan Çinar” İstirahət Mərkəzi haqqında fikirlərini oxucularımıza çatdırırıq: – 18 ildir, Naxçıvandan uzaq düşsəm də, tez-tez doğma yurduma gəlməyə çalışıram. Və hər dəfə gələndə yeniliklər görürəm. Bu məni çox sevindirir. Diyarımızın turizm imkan-

larından səmərəli istifadə edilir. Mən bundan öncə Ağbulaq İstirahət Mərkəzində, Batabatda olmuşam. Deyə bilərəm ki, dünyanın tanınmış istirahət ünvanlarında gördüyüm şəraitdən daha yaxşısını bu gün Naxçıvanda görürəm. Artıq qədim diyarımız bu gün dünyanın bir sıra inkişaf etmiş turizm ünvanları ilə eyni sırada dayanmaq gücündədir. “Xan Çinar” İstirahət Mərkəzi isə məni daha çox sevindirdi. Ana yurdum Ordubadda bu cür şəraitin yaradılması ilə hədsiz qürurlandım. Burada böyüklərlə yanaşı, uşaqların da istirahəti düşünüldü. Və gələn qonaqlar milli mətbəximizin, Ordubad təamlarının dadına baxa bilərlər. Tezliklə ailələ birlikdə yenidən buraya istirahətə gələcəyəm.

Daha bir müsahibim isə qardaş Türkiyədən muxtar respublikamıza qonaq gələn **Fərdi Tezcan** deyir ki, istirahətimiz çox gözəl keçir. Naxçıvan çox böyük zənginliklərə malikdir. Ailələrimizlə birlikdə tez-tez Naxçıvana istirahətə gəlirik. Bu gün isə Ordubadın gözəl-

burada uşaqlar üçün hər şeyin olduğunu görüb, çox sevinib. Özündən kiçik bacısı ilə birlikdə çox əyləndiyini deyən balaca dostumuz atasından onları buraya tez-tez gətirməyini xahiş edəcəyini bildirdi.

Bəli, dəyərli oxucular! Həqiqətən də, muxtar respublikamızın ən ucqar bölgələrində belə bir ideal şəraitin yaradılması qürurvericidir. Burada istirahət edən vətəndaşlarımızın xoş təəssüratları isə sevincimizə sevinc qatdı. Yol uzaq, vaxtımız az olduğundan artıq şəhərə geri qayıtmalı idik. Qayıdarkən isə ürəyimdən vətənevər şair Hüseyn Əzimin bu misraları keçdi:

*Şair, gəzə-gəzə aranı, dağı,
Bir gün də sən bizim Ordubada gəl!*

*Yolunu gözləyir çəmən, bağı,
Üzümlü, əriyi dada-dada gəl!*

✍️ Telli MƏMMƏDOVA

Ordubad və Culfa rayonlarında “Göycə” festivalı keçirilib



Naxçıvanlı bağbanların hələ VII əsrdən bəri yetişdirməyə başladığı göycənin tanıdılmasında əhəmiyyəti böyük olan ənənəvi “Göycə” festivalı ilk dəfə olaraq bu il muxtar respublikanın rayonlarında da keçirilib.

Culfa bağlarında torpaq mülkiyyətçiləri, ailə təsərrüfatçıları tərəfindən yetişdirilən göycə məhsullarının nümayiş olunduğu festival rayon sakinləri tərəfindən maraqla qarşılanıb.

Festivalda məktəbdənkənar təhsil müəssisələrində dərnəklərə cəlb olunan şagirdlərin, məhdud fiziki imkanlı şəxslərin əl işləri, o cümlədən göy-

cədən hazırlanan əl işlərinin sərgi-satışı da təşkil edilib.

Rayonda ilk dəfə keçirilən “Göycə” festivalı rayon sakinlərinə əsl bayram əhvali-ruhiyyəsi bəxş



edib, rayonun mədəniyyət və incəsənət ustaları maraqlı rəqs və musiqi nömrələri ilə festivala rəng qatıblar.

* * *

Ordubad şəhərində keçirilən “Göycə” festivalına 25 ailə təsərrüfatından 6 çeşiddə 890 kiloqram göycə məhsulu çıxarılmışdı. Festivalda alıcılara göycə ilə yanaşı,

alça, ərik, gilənar, gilə, mürəbbəlik cəviz, alçadan hazırlanmış müxtəlif mürəbbələr, doşablar, şirələr, şirniyyat növləri, sucuq və digər məhsullar təklif olunurdu. Festivalda, həmçinin fiziki imkanları məhdud qadınların toxuduqları əl işləri də satışa çıxarılmışdı. Ordubad Rayon Mədəniyyət Sarayının “Dübəndi” Instrumental Ansambli isə festival müddətində maraqlı konsert proqramı ilə rayon sakinlərində xoş ovqat yaratmışdır.

Xəbərlər şöbəsi

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının stadionunda 2005-2006-cı

Məşqçi Samil Hüseynovun digər yetirmələri də mükafatçılar sırasına düşə bilib. Zülfiyyə Sü-

Naxçıvanın qız atletlərindən növbəti uğur

illər təvəllüdü idmançılar arasında atletika üzrə Azərbaycan birinciliyi keçirilib. 8-9 iyun tarixlərini əhatə edən yarış Milli Olimpiya Komitəsinin 30 illik yubileyinə həsr olunub. Azərbaycanın 15 müxtəlif bölgəsindən 300-ə qədər idmançının iştirak etdiyi yarışa Naxçıvan Atletika Federasiyası 4 idmançı ilə qatılıb. Atletlərimizin çıxışı uğurlu olub. Son dövnlərdə ardıcıl nailiyyətlərlə fərqlənən Aysu Abbasova ona bəslənildən ümidləri növbəti dəfə doğruldub. Sədarətkli atlet həm 1500 metr (5:41.95), həm də 3000 metr məsafə (12:20.17) üzrə bütün rəqiblərini geridə qoyaraq iki dəfə fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıb.



leymanova 3000 metr məsafədə ikinci, Səkinə Əliyeva 1500 metr məsafədə üçüncü, Zeynəb Babayeva isə 800 metr məsafədə üçüncü olub. Bu nəticələrlə Naxçıvan atletləri ölkə birinciliyini 2 qızıl, 1 gümüş və 2 bürünc medalla təmməlayıblar.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin mətbuat xidməti

İtmişdir

Abasquliyev Cavid Famil oğlunun adına olan VOEN itdiyindən etibarız sayılır.



ŞƏRQ qapısı

Baş redaktor:

MEHRİBAN SULTANOVA

Ünvan: AZ-7000, Naxçıvan şəhəri, “Təbriz” küçəsi 14.

Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47

Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18

Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52

E-mail: serqqapisi@nakhchivan.az

Qeydiyyat №: 575

Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Nömrəyə məsul: Güntac Şahməmmədli

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib və Əcəmi NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Tiraj: 1500. Sifariş № 515